

EN FILM AV
MARGRETH OLIN

DOM ANDRA

SYNOPSIS **DOM ANDRA**

2009 införde den norska regeringen flera åtgärder för att begränsa invandringen. En av åtgärderna var att ge ensamkommande asylsökande barn tillfälliga uppehållstillstånd, för att kunna skicka tillbaka dem till sina ursprungsländer när de fyllt arton.

I Norge finns en särskild myndighet som har ansvar för barn som saknar vårdnadshavare. Detta gäller inte för ensamkommande asylsökande barn mellan femton och arton år.

I filmen **DOM ANDRA** lär vi känna Goli från Kurdistan. Han deporterades från Norge dagen efter sin artonårsdag och vi följer honom när han än en gång befinner sig på flykt. Bröderna Hassan och Hussein är från Afghanistan. Hussein blev fysiskt förlamad av skräck när de fick avslag på sin asylansökan. Vi är också med när Khaled på sin artonårsdag får sitt slutgiltiga besked från immigrationsmyndigheten.

DOM ANDRA är en nära, provocerande och rörande film om ungdomar som kämpar för att behålla livshoppet. Filmen ställer frågor om vad som händer när vi bryter mot våra etiska grundprinciper.

OM MARGRETH OLIN

Regissören, producenten och manusförfattaren Margreth Olin är född 1970. Hon debuterade som dokumentärfilmare 1995 med filmen **KJÆRLEKENS HUS**. 1998 hade hennes första långfilmsdokumentär **DEI MJUKE HENDENE** premiär på biograf och mottog en rad priser bland annat den norska Amanda (motsvarigheten till den svenska Guldbaggen). Olin's första spelfilm var **FRÅTSERI** som var en av flera kortfilmer i serien *De 7 dødssyndene* från 2000. Hon slog igenom på allvar med filmen **KROPPEN MIN** 2002 som vann Amanda för bästa dokumentär, Gullstolen och publikpriset på kortfilmsfestivalen i Grimstad samt flera priser på internationella festivaler. **UNGDOMENS RÅSKAP** från 2004 blev en kritiker- och publikframgång med över 60 000 besöker på biograf i Norge. Filmen nominerades till bästa film i Norge och till bästa dokumentär på European Film Awards. Margreth Olin har också tagit emot den norska filmbranschens högsta utmärkelse, Aamotstatyetten och Liv Ullmans hederspris 2010. Hennes film **ENGELN** sågs av över 100 000 på biograf i Norge och var Norges Oscarkandidat 2010.

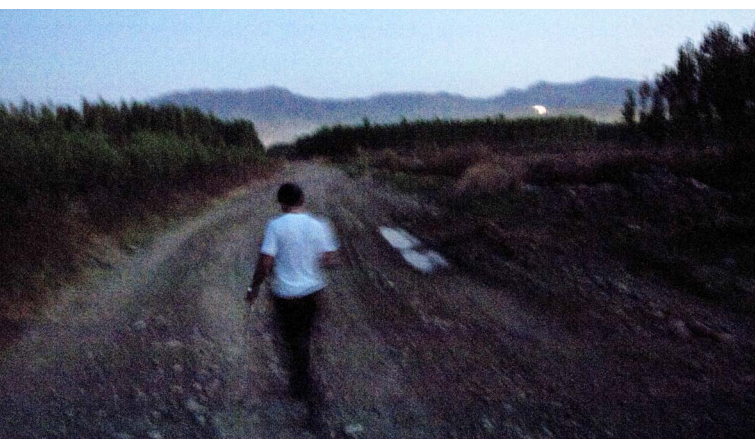

FILMOGRAFI

Engelen (2009)
Lullaby (2006)
Ungdommens råskap (2004)
Kroppen min (2002)
Fråtseri (2000)
Dei mjuke hendene (1998)
Onkel Reidar (1997)
I kjærleikens hus (1994)

PRISER

Edith Calmarpriset 2012
Annette Thommessens Minnepris 2012
Amnestys människorättspris 2010
Liv Ullmanns Hederspris 2010
YS Jämställdhetspris 2009
Næ!-priset 2009, inspirationspris
Årets Norrman 2008, utsedd av Ny tid
Livsvernpriset 2007
Equalitaspriset 2007, utdelat av jämställdhets- och diskrimineringsombudsmannen
Osterøpriset, journalistpris 2007
Kirkens Bymisjons Brosteinspris 2007
Jonaspriset 2005, utdelat av Universitetet i Oslo
Aamotprisen 2003, utdelat av Film & Kino
Ole Vig priset 2003, utdelat av Utbildningsförbundet

MARGRETH OM FILMEN

Vartefter jag lärde känna ungdomarna på mottagningen för ensamkommande flyktingbarn i Salhus började jag tänka på hur jag skulle föra ut deras berättelser till offentligheten så att vi norrmän, vi som nation, skulle kunna förhålla oss till det de varit med om, till krigets brutalitet, och omvärldens godtycke. Är det överhuvudtaget möjligt? Jag började tvivla på att det kunde berättas i en dokumentär. Är inte de medverkandes pris för högt? Är inte ungdomarna för utsatta? Så kommer 22 juli. Regeringsbyggnaden och Utøya. Det ofattbara. Ett nationellt trauma. De första vittnesskildringarna. Ögonen. Jag ser det på ögonen. Alla ser det på ögonen. Vad de har varit med om. Då slår det mig att det är precis de ögonen, det kroppsspråket jag sett under två år. De historierna jag fått höra i två år. Det är bara det att killarna som jag har filmat har ingen som hjälper dem att bearbeta sina upplevelser. När sorgen delas halveras den, den bärs av fler. De måste bära sina förluster, sina katastrofer och sina hemligheter helt själva. Frukten är förlamande. Frukts ljud är tystnad. Så kom tystnaden till oss. Efter tre dygn framför TVn somnar jag med min laptop i knät. Med nyheterna i bakgrunden drömmar jag. I drömmen genomlever jag det jag har sett på TV, men så ändrar sig drömmen, det är inte längre norska ungdomar som försöker komma i land. Det är killarna i min film. Och poliserna som i drömmen hade hjälpt så många i land, motar nu istället bort. De frågar hur gamla de är. De som är över arton tvingas vända tillbaka.

BERÄTTELSENA INPÅ KROPPEN

jag ligger i ett rum
jag har aldrig legat här förut
han frågade om jag ville sova över

det finns ingenting på väggarna
inga lakan i sängen

han ligger på soffan i rummet bredvid
han är full
han har en liten plastpåse från apoteket i handen
han tar piller
för huvudet
för ångest
och illamående
och bröstsmärtor
för att kunna sova
mest för att kunna sova
han sköljer ner dem med alkohol

när jag kom
låg han på soffan
under två täcken
med den vita skinnjackan på sig

fryser du? frågar jag
när jag sätter mig
ser jag blodet på halsen

han frågar
kan du sova över

var då?

i sängen, i det andra rummet

vad är det du har gjort, frågar jag

några blev djupa, säger han
och han börjar ta av sig den vita jackan
och den är också blodig
i det vita fodret
och på armarna
herregud, armarna
hur djupa är de sårn
tänker jag

de måste sys tänker jag
gapande kött
jag tar dig till doktorn säger jag
nej, säger han
men du, kära du
du har väl inte gjort detta
för att jag skulle komma och se din smärta?
nej,nej nej, inte alls

så står jag i badrummet, men hans arm i min hand
och tvättar bort blodet
gör rent sårn
kommer man närmare en annan människa?
tänker jag
av allt jag gjort och sett och filmat är detta det ömmaste ögonblicket

han är en av karaktärerna i min nya film
han ska skickas till Irak så fort han blir 18 år
tillbaka till det helvete som hans kropp berättar att han kommer ifrån

nu har vi lagt oss
jag ligger i denna säng i detta rum
och han ligger på soffan därinne
snart går han upp igen
och går till fönstret
från fönstret till dörren
stannar
och blir stående utanför dörren till rummet där jag ligger

jag får inte heller sova

en blodstänkt t-tröja på badrumsgolvet
hans arm i min hand
hans blod på min skjorta

jag kan inte låta bli att tänka att hela tiden har döden varit här
precis så
alldeles nära
inpå huden
från den första natten jag började filma

jag stod utanför Ila-fängelset
en pojke kom ut med handbojor
tillsammans med tre polismän
han hade utvisats
några timmar in på 18-årsdagen

04.30
medan jag stod där
hängde sig min vän i sin lägenhet i stan
på en gata precis bredvid
där jag just hade stått
och klätt på mig
gått ut
satt mig i bilen
för att köra till Ila
medan jag gör allt det
går min vän
upp över Grünerløkka
hem till sig
för att ta livet av sig

han kropp
var också märkt
fast han var så ung

bara timmarna efter
när jag kom hem från inspelningen
jag hade filmat den unge pojken på flyget
ut från Norge
han som blev knivhuggen av sin styvfar
dagen innan hade jag filmat ärret han har i ljumsken
i besöksrummet på Ila
i källaren på Ila finns det
13 isoleringsceller
där anders behring breivik sitter idag
där satt en ensam minderårig asylsökare
i väntan på sin 18-årsdag
bland Norges sjukaste mördare

jag filmade hans ärr
brännmärken av cigaretter
styvfadern slog och högg
brände in sitt hat i hans kropp

bara timmar efter att jag var med på flyget ut från Norge
satt jag i ett rum jag aldrig varit i förut
det var min väns lägenhet
han hade just flyttat dit
jag satt i soffan
och precis ovanför där jag satt
hade han hängt sig några timmar innan
och polisen hade skurit ner honom
och den kvinnliga befälet måste ha vänt sig bort
och hon måste ha tänkt: vilken vacker ung man,
varför har jag detta jobb?
varför ska jag se allt detta?

jag ligger i en säng utan lakan
och en ung pojke går över golvet därinne
kan du sova över?
bara sova över?
i rummet bredvid?
han frågar medan blodet rinner ner för magen under skinnjackan
han hade precis skurit sig när jag kom
medan jag satt på flygbussen
och tänkte att det kändes bra att träffa honom igen
stod han i badrummet och skar sig

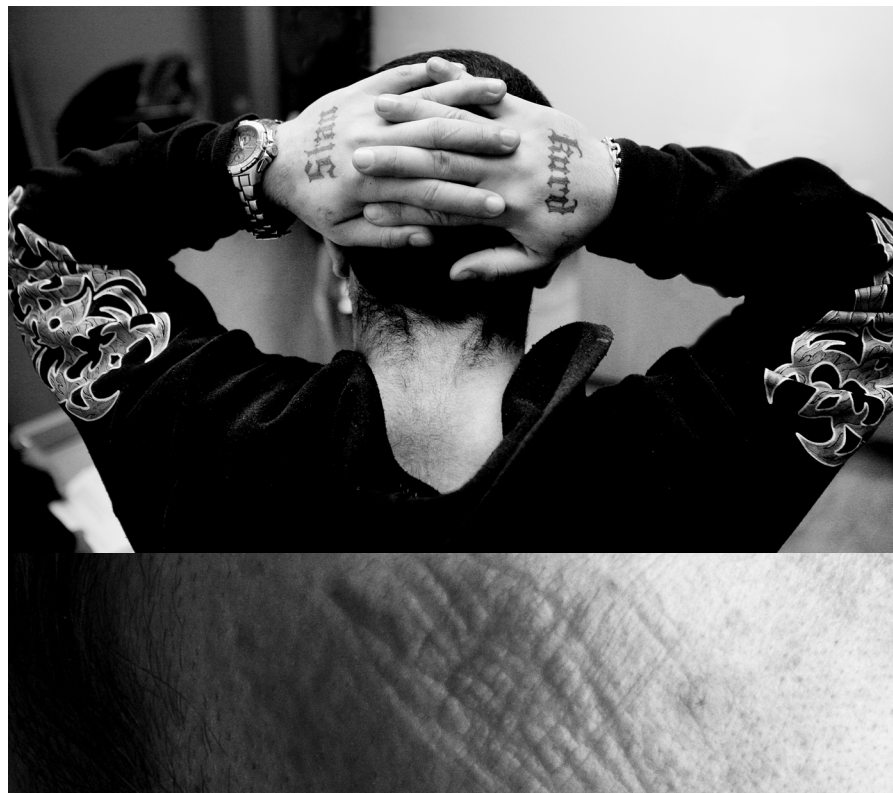
kan du sova över
bara sova över
frågade han

som om min kropp skulle avge en slags värme
kroppar gör ju det
klart jag kan sova över
jag borde inte sagt sova
man sover inte när man gör sådana här filmer
men ibland måste man lägga sig ner
jag ligger helt tyst
och lyssnar
och tänker

och jag tänker att de människor som bestämmer
dessa pojkars öden

politiker, handläggare, domare
de träffar dem aldrig

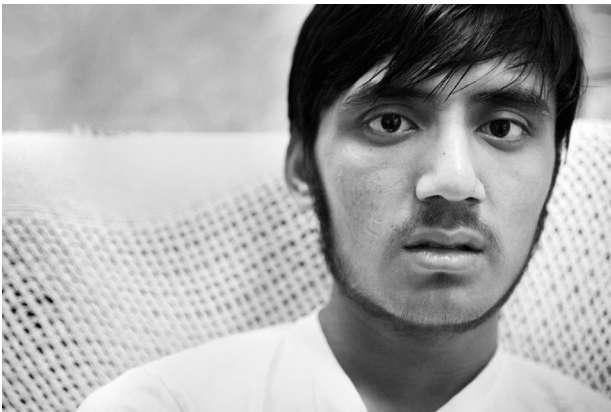
de har inte som jag
sett historierna in på kroppen

LUKAS MOODYSSON FÖLJDE MED MARGRETH PÅ EN AV HENNES RESOR TILL ATEN NÄR HON ARBETADE MED »DOM ANDRA«. HAN KOM HEM OCH SKREV EN ROMAN. HÄR ÄR TVÅ KORTA UTDRAG UR BOKEN.

Tolv månader i skugga

Vet du, säger M, att i fängelserna är det många fler som tror på Gud.
Det är många fler, rent statistiskt, i fängelserna som tror på Gud än det är här ute.
Det är som att de har förlorat allt och bara har Gud kvar.
Det är som att om man tog ifrån dem Gud, då har man tagit ifrån dem allt, då har man tagit ifrån dem hoppet.
Så länge man har hopp, då kan man klara allt.
men om hoppet försvinner, då är det slut.
jag kommer ihåg en pojke som berättade för mig hur det var när han åkte båt från Albanien till Italien, en liten gummibåt.
De tränger ihop sig tjugo trettio personer i samma lilla flotte och ger sig i väg på natten för att de inte ska bli sedda.
Det är helt mörkt, inget ljus, du ser ingenting.
Och du vet att det inte är säkert att du kommer fram, flotten kan välta, du kan drunkna, du kan dö.
Och jag frågade honom hur det kändes att sitta där: Vad tänkte du när du satt där?
Och han svarade att han tänkte ingenting, han var inte där, han märkte inte de andra, han märkte inte att de var där.
Han tänkte inte på att han satt i en flotte, han märkte ingenting av allt det som fanns runt omkring honom.
Han sade att det var bara han och Gud.
Ingenting annat fanns.
Det var bara han och Gud.

Del två:

Jag ska skriva någonting, om allt det här, säger jag till M, men jag vet inte vad.
Vi står på gatan utanför hotellet. min taxi väntar. Solen skiner. Det är den 13 april 2011.
Hälsa G, säger jag.
Ja, det ska jag göra, säger M.
Men åk inte i väg till Igoumenítsa, säger jag.
Nej, säger hon.
Men vi vet båda två att hon kommer att åka. Hon kommer att hyra en bil i kväll. Hon kommer att köra hela natten, norrut, upp mot gränsen till Albanien, med G vid sin sida.
Hårt solsken. Taxin passerar Omoniatorget, det är nästan helt tomt.
En blek turist bläddrar i en guidebok.
Där ligger mannen som sover på sin hund.
Två svarta kvinnor med raka nackar, långa halsar, jag gissar att de är prostituerade.
En man på vespa smiter förbi oss.
Reklam för en strippklubb som heter Sirina.
Två polisbussar fulla med poliser, redo att rycka ut.
Ett flygplansmuseum, gamla stridsflygplan står uppställda utomhus.
En man i keps går mellan bilarna och säljer vatten.
Detta är inte slutet. Allting fortsätter. Världen är öppen, inte stängd.

KHALID:

**»THE BIGGEST THING IS MY MOTHER, MUM IS A GIFT FROM GOD. I WAS BORN ZERO
I AM AT ZERO. IF YOU – IF THE NORWEIGAN AUTHORITIES – GIVES ME ZERO, THEN I WILL DIE ZERO«**

I was in school some years, took special courses. I am so proud of my mum, she always said you must have knowledge, Khalid. A person without knowledge is like a tree without fruit. I was in a small boat with 35 other people in the big ocean. The water was black. The boat went up and down. We were fighting with death. It was difficult. I saw my mother's face, but then I remembered. I was alone. It was only me and God. God... save me! I walked for long hours in the mountains. It was night. Cold. I saw a person who was dying. He told me to help him. I did but he died there in the mountains. We put stones on him like a grave. At that time I felt it could have been me instead of him

HASSAN:

Jag minns ingenting från Afghanistan. Jag minns bara min mammas och min lillasysters ansikten. Vad är det inne i mig som gråter? Det är hela tiden någonting i mig som gråter. Min bror är 16 och jag är 17. Vi pratar aldrig om det som han har sett, men han var där när vår familj blev mördad, mor, far, lillasyster och lillebror. De stack också honom med en bajonett i halsen och i magen. Man kan se ärrén. När han vaknade på sjukhuset så visste han att de var döda. Vi klarade inte av att prata om det. Jag tog bara med honom till gravplatsen. När vi kom till Norge tröstade jag min bror och sa att nu är vi i ett land där vi är trygga. Men han var rädd hela tiden. När vi fick avslag blev han förklarad. Jag går till sjukhuset och sitter med honom fyra timmar varje dag. Jag tänker att jag måste vara både mor och far och syster så att han inte saknar dem. Min bror är allt jag har i hela världen. Om han säger att han vill ha en stjärna, skulle jag klättra upp och hämta en. Jag älskar min bror mest av allt. Varje natt drömmer jag att jag bär en stor tung låda till toppen av fjället. Vägen är ojäm och jag ramlar flera gånger. Men något säger mig: du måste gå, du måste fortsätta. Och jag går. Vad är omsorg? Vi har inte det i Norge. De som bor med sina mammor, de vet inte vad en mamma är, hur fint det är. Men vi vet. Jag skulle önska att jag fick krama min mamma en gång till i mitt liv.

»AFGHANISTAN HAS NO HAPPINESS – THERE IS NO FUTURE«

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Regi _____ Margreth Olin
Manus _____ Margreth Olin
Foto _____ Øystein Mamen
Klippning _____ Helge Billing & Michal Leszczowski
Ljud _____ Diana Karlsdóttir
Kompositör _____ Rebekka Karijord
Medverkande _____ Goli Mohammed Ali, Hassan och Husein Ali, Khalid Faqiri med flera
Producent _____ Margreth Olin
Originaltitel _____ De andre
Produktionsår _____ 2012
Språk _____ norska, engelska, kurdiska & dari
Produktion _____ Speranza Film AS©
Längd & format _____ 90 minuter, DCP, tvix
Distribution _____ Folkets Bio

folketsbio.se

